

seu ex spiritu vocis Dei procreatos esse æonem et protogonon, Adam nempe et Evam, ex quibus homines ceteri progeniti sunt. Huc tendit Berossus Chaldaeus apud Syncellum, qui pariter illius theogoniae fragmentum servavit, quæ refert hominis originem anthropogonia Mosaicæ admodum similem (1); neque ab eâ differt anthropogonia Diodori Siculi, qui nobis eam retulit in theogonia Ægyptiorum et Græcorum (2); nec diversam hominis originem nobis tradiderunt Orpheus (3), Hesiodus (4), Aristophanes (5), Horatius (6) et Ovidius (7). II. Adversus eosdem præterea dimicant traditiones omnium populorum non antiquiorum modo (8), sed etiam recentiorum (9). III. Historiæ omnes, quæ coloniarum transmigrations ex Asiâ, Chaldaea præsertim, Phœniciâ, Ægypto, Græciâ, etc., referunt, testes saltem sunt luculentissimæ, populos omnes paulatim ex tenui principio exortos excrevisse, et originem communem habuisse, prout à Moysæ refertur, cujus quidem Mosaicæ historiæ, profanæ, quæ eam subsequuntur sunt sive temporum, ut vocant, heroicorum, sive cultiorum, totidem possunt vocari commentaria et confirmationes (10). IV. Philologia ipsa, quæ novis

protogonon Adamum voce Dei procreatos ibid. ostendit, et sanè, quæ traduntur de Æone auctore cibi ex arboribus petendi, aperte produnt. Sed consulatur idem auctor l. c., nec enim diutius nobis id persequi in animo est. Conf. etiam Banier, op. c., liv. 1, ch. 2, p. 84 seqq.

- (1) Banier l. c., p. 75 seqq.
- (2) Bibl. lib. 1, cap. 1, ubi duplicem refert opinionem suo tempore viguisse circa hominum originem; alios quidem existimasse e ab æterno sine ullo generationis principio existisse humanum genus: τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἐξ αἰῶνος ὑπάρχειν μηδέποτε τῆς αὐτῶν γενέσεως ἀρχὴν ἔσχηκεν. Alios verò qui et factum mundum hunc, et corruptioni obnoxium esse censent, proinde atque illum e homines quoque certo tempore ortum consecutos asseverare: τοὺς ἀνθρώπους τυχεῖν τῆς πρώτης γενέσεως ἀρρετμένων χρόνους. Mente autem, seu Deo accedente, hæc peracta fuisse ex Ægyptiorum theologia, ac proinde Phœnicum, patet ex iis, quæ scribit Diogenes Laert. in præmiò segm. 4, ed. Menagii Amst. 1692; Conf. etiam Cudworth. Syst. intell. p. 517; Banier l. c., p. 96, seqq.
- (3) Orphei Hymni 1 seqq. præsertim 5, πρωτογένου θύμιαμα, seu Primogeniti thus, et 24, Πρώτους θυμιαμα, id est, Prothei thus. Heroici carminis vol. 1, p. 502 seqq. Conf. Banier l. c., c. 5, pag. 105 seqq.
- (4) Hesiod. lib. 1 Dies. Conf. Banier lib. c.
- (5) Aves, v. 667, ubi vocat homines πηλοῦ πλάσματα, seu lutii opera. In hæc verò ipsâ Avium comœdiâ breviter Græcorum theogoniam et cosmogoniam distinctius et clarius exponit quàm Hesiodus.
- (6) Od. lib. 1, od. 16, v. 15 seqq.
- (7) Metamorph. lib. 1, v. 76 seqq.
- (8) Conf. Fourmont. op. cit. lib. 1, sect. 2, c. 1 seqq.
- (9) Annales de Philos. chrétienne, l. c. Windischmann l. c. J. Klaproth, Tableaux historiques de l'Asie, Paris 1824.
- (10) Banier et Fourmont opp. cit. Sed quæret hic fortasse quispiam, quomodo hæc traditiones componi possint cum receptâ apud varios populos persuasione se αὐτοχθόνους et γηγένους, id est, se esse e terrâ genitos, seu cum ipso solo quod incolebant, ut de Græcis præsertim, genus in gloriam suam effusissimum, à Plinio merito vocatis, exploratum est. Sic inter ceteros Aristophanes, Vesp., v. 1071: ἔσμεν ἡμεῖς, sumus nos, etc. Euripides Ion., v. 29 seq: ἐθὼν εἰς γὰρ αὐτοχθόνων

curis exulta hæc nostrâ ætate est, aliud suppeditat adversus eos, quos impugnamus, argumentum. Exploratum namque est linguas omnes ad duas præcipuas sive matres, ut vocant, ac primitivas revocari à philologis, semiticam scilicet, et japeticam (1); porro iidem

κλεινὸν Ἀθηναίων, e profectus ad Autochthonem populum e Athenarum inclytarum. Sic Plato in dal. Menex. c. 7 Lucian. Philopseud. 5: Ἀθηναῖοι... φασὶ καὶ τοὺς πρώτους ἀνθρώπους ἐκ τῆς Ἀτικῆς ἀναρῆσαι καθάπερ τὰ λαχνα, Athenienses... aiunt et primos homines olerum instar de Attico solo enatos. Quibus addatur Diogen. in præmiò, seg. 5. et Cicero pro Flacco c. 26: e Athenarum urbs vetustate eâ est, ut ipsa ex sese cives suos e genuisse dicatur. Quæ opinio aliis præterea populis communis est, Ægyptiis præsertim, de quibus Diod. Sicul. Biblioth. lib. 1, p. 6, ed. cit.: φασὶ τοὶ ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν δῖων γένεσιν πρώτους ἀνθρώπους γενέσθαι κατὰ τὴν Αἴγυπτον, e Sub primos ergo rerum e omnium ortus, primos in Ægypto homines provenisse Ægyptii memorant, Conf. ib. et p. 5; atque Italici de quibus inter ceteros Virgilius lib. 8, v. 515:

Gensque virum truncis et duro robore nata, et Cato apud Servium 1: e Primò Italiam tenuisse e quosdam qui appellabantur Aborigenes e ut alios omittam. Responsio in promptu est: populi illi, innatâ quâdam gloriolæ cupidine ducti, coeperunt inter se de antiquitate decertare; deerant documenta unde erueretur, à quibus primùm incolis regio quælibet habitari coeperit. Hinc factum est ut appellari coeperint indigenæ, seu inde nati, vel autochthones, etc., perinde ac si non aliunde originem traxissent. Quibus accesserunt poetae, qui mythis suis hanc opinionem amplificaverunt. Ceterùm nationalis hæc seu provincialis gloriola minime obfuit, quominus gentes omnes vestigia servarint primæve traditionis circa originem hominum, ut ex dictis patet. Ubique tum à Græcis tum à Latinis laudibus extollitur Japeti genus, cujus quidem Japeti seu Japhet, à quo plerique Europæi deveniunt, frequentissima mentio apud antiquos occurrit. Conf. Guérin de Roehér S. J. in op. Histoire véritable des temps fabuleux, præsertim tom. 1.

(1) Hoc argumentum non ita pridem jam excoluerat cl. Leibnitiuss, qui, in opuse. brevis designatio meditationum de originibus gentium ductis potissimum ex indicio linguarum (opp. ed. Dutens Genèv. 1768, t. 4, p. 186 seqq.) revocat linguas omnes ad communem aliquam, quæ una primùm esse debuit, quæque postea bifariam divisa est in japeticam et aramæam; quæ hinc à primâ prodierunt lingua, septentrionem implevere, quæ à secundâ, meridiem: ad japeticas linguas refert eas, quibus usi sunt Japeti posterii, ad aramæas, quas tenuerunt Semi Chantique propagines. Observat plura vocabula cognationem communem præ se ferre in ejusmodi linguis, ex quibus jurè inferit gentes omnes unius gentis aut stirpis propagines, coloniasque fuisse, quancum in remotioribus paulatim vestigia cognationis omnino perierint.

Idem argumentum fusiùs prosecutus est Laur. Herivas S. J. tum in op. Origine, Formazione, etc., degl' idiomi, Cesena 1785, et in op. Saggio pratico delle lingue, Cesena 1787, tum in suo Vocabolario Poliglotta, Cesena eod. anno. Quem secuti sunt superioribus annis plures alii Vater, Adclung, Klaproth, Pictet, Schieggel, etc. Qui præterea ex philologiâ comparatâ collegerunt hunc fructum non minùs historiæ quàm Religioni proficuum, nempe constare independentem ab historiâ ipsâ derivationem populorum, qui tamen varietatis constantis notas præ se ferunt, ab uno eodemque stipite seu origine primitivâ communi. His animadversionibus confirmantur ipsa argumenta physiologica. Cl. Klaproth, in suâ Asiâ polyglottâ, p. 35 seqq., statuit rectissimam distinctionem inter affinitatem generalem et affinitatem particularem linguarum. Perspectum porro est, inveniri inter populos maximè à se dissitos.

reperitur linguas istas, sive idiomaticas, plures radices in eâ et voces communes habere, si parvam inflexionem excipias, necnon interdum formas et grammaticale systema. Rursùm ab iis, qui peculiari studio linguam sanscriticam nuncupatam, quæ in usu apud Indos est, excoluerunt, notatum est in plerisque vocabulis cum linguis græcâ et latinâ, aliisque sive antiquioribus sive recentioribus apprimè congruere (1), ac propterea unam eandemque horum populorum primam fuisse linguam. Nec demùm eosdem philologos fugit, gentes interdum longissimè ab invicem dissitas quæque diversæ speciei habebantur, communi linguâ uti, dum quæ proximiores nunc sunt, in immensum prope inter se differunt. Quæ quidem omnia aperte produnt, unam ab initio omnibus hominibus communem linguam existitisse, ac propterea ex cognatione, affinitate, identitate quandoque linguarum omnium necessariò consequi unam pariter gentium omnium originem fuisse.

Nunc verò ut incredulos reliquos, seu potius amentes autochthonum et aborigenum assertiores jam aggrediamur, qui divinam creationem hominis respiciunt, ita eos perstringimus: 1° Ex mathesi, ut aliàs diximus, perspectum est nullam dari posse sive successivam sive simultaneam terminorum seriem infinitam; ergò homo necessariò aliquam originem habuit; 2° ex physicâ pariter certum est, prout ostenderunt ex

quique magis inter se differunt sub respectu indolis physiologicæ varietatum constantium, multitudinem radicum analogicarum tum formâ, tum significatione; affinitas particularis varietatum constantium inter se non solum fundatur in analogiâ radicum duarum aut plurium linguarum, sed præterea in quâdam unitate illarum systematis grammaticalis. Viri doctissimi hoc studium, quod linguisticum vocant, ingenti animi contentione prosequuntur. Nec dubitare licet, quin per illud, cum ulteriorem perfectionem assecutum sit, præbeatur argumentum evidens unitatis primitivæ et originariæ generis humani, quod præeat tempore omnibus historicis documentis; unde etiam atque etiam patebit scientiarum et artium progressus semper religionis veritatis confirmande inservire. Conf. interea biblioth. univers. Genève 1825, t. 29, littérature, art. Philologie, p. 495, suiv.

(1) Confer Recherches asiatiques, vol. VII, VIII, XIV, etc., necnon The asiatic journal and Monthly Register, etc., April 1835, vol. XVI, new series London p. 221, seqq.; tum: Monuments littéraires de l'Inde, où mélanges de littérature Sanscrita, par A. Langlois, Paris 1827.

Novo autem examini subiecit linguam Sanscriticam cl. A. W. de Schlegel in Mémoire lu à la Société royale de littérature de Londres, le 20 novembre 1855 (Transactions of the royal, etc., vol. 2, p. 2, 1854), in quâ institutâ comparatione linguæ Sanscriticæ cum Persicâ, Græcâ, Latinâ, linguisque Germanicis, Celticis, Schlanonicis sive Slavis conclusit e. IX: e En admittant que l'affiliation des langues justifie la conclusion (et d'après ma conviction elle la justifiera d'autant plus qu'elle sera examinée plus à fond), que toutes ces familles de peuples sont issues de la même souche; que leurs ancêtres, à une époque quelconque, ont appartenu à une seule nation, qui est divisée et subdivisée dans sa propagation successive, la question se présente naturellement de savoir quel a été le siège primordial de cette nation-mère. e Eamque statuit ad orientem maris Montis Caspii in Asiâ, ac præcisè in Assyriâ, etc. Confer Bibliothèque Univ. cit. mars 1855, art. Antiquités orientales, p. 225.

repetitis experimentis Vallisneri, Rodi et Spalanzani, viventia cuncta præsupponere alia ejusdem speciei viventia, à quibus procreantur, et absurda esse systemata tum particularium organicarum, tum ovi, tum vermiculorum, putredinis, etc. Ergò à primo aliquo homine, quem Deus ipse condiderit, homines reliquos procreatos esse necesse est, ut præterea argumenta hactenus allata, quæ stolidum ejusmodi commentum penitus excludunt.

Quùm igitur Scriptura Adam velut protogonon, seu primum à Deo conditum testetur, à quo homines reliqui omnes procreati sunt; quùm anthropogonia omnium antiquissimarum gentium, quoad rei summam, Mosaicam confirmet; quùm populorum traditiones, historiæ omnes, philologia ipsa eandem adstruant veritatem; quùm denique scientiæ ipsæ naturales omnem explodant contrariam hypothesin, sequitur quod ostendendum nobis assumpsimus, nempe humanum genus universum ab Adam omnium protoparente fuisse propagatum.

Difficultates Præadamitarum

I. Obj. ex sacris litteris, ante Adam alios fuisse à Deo homines procreatos multa sunt quæ suadeant; ac 1° quæ leguntur Gen. 1, 26, ubi primus homo conditus à Deo exhibetur diversus ab eo qui creatus dicitur ib. c. 2, 7, quod ab omnibus adjunctis eruitur; 2° quæ dicuntur ib. c. 5, de Abei et Cain: Fuit autem Abel pastor ovium, et Cain agricola. Cur enim Abel custodiebat oves? Nempe propter fures, qui certè pater ipsius aut mater aut frater esse non poterant, ergo ab aliis præexistentibus hominibus; quo pariter 3° referuntur quæ Deus Cain minatus est, dicens ib. 4, 6, 7: Quare iratus es, et cur concidit facies tua? Nonne si benè egeris, recipies? Sin autem malè, statim in foribus peccatum aderit? Quid hic fores? Portæ scilicet, in quibus iudicia apud Orientales exerceat: consuevisse Scriptura passim commemorat. Significat igitur Deus Cain, si malè ageret, trahendum ipsum ad iudices, qui pœnas ab eo patrati sceleris reposerent, qui profectò solus Adam esse nequit. 4° Hæc confirmantur ex verbis Cain sic Deum alloquentis ib. 4, 14: Ecce eiecisti me hodiè à facie terræ... et ero vagus et profugus in terrâ: omnis igitur, qui invenerit me, occidet me. Quod ne fieret Deus posuit Cain signum, ut non interficeret eum omnis qui invenisset eum. Fugit tamen Cain ab hominum illorum consortio ad orientalem plagam Eden. Quæ sine hominum multitudine intelligi nequeunt. Quid? quòd Cain agricola perhibeatur, agricultura porro et aratoria ars plures exigit alias artes; Cain præterea uxorem habuisse dicitur; nec profectò Adami filiam ducere potuit, cum nulla ei adhuc nata esset; ergò ex filiabus gentium. Illud etiam de Cain docet Scriptura. ib. 4, 17, ædificasse illum civitatem, vocavisseque nomen ejus ex nomine filii sui (utiquè primo-geniti) Henoeh. Architecti igitur aderant, aderant quos in eam urbem deduceret cives. Quinam ii fuerint, quùm Abele interfecto unus Adam cum Evâ superfuisset? Ergò.

Resp. ad primum : Nego. Sed ex dictis, quæ hic operæ pretium non est iterare, caput 2, non continet nisi anacæphaleosin eorum, quæ Moyses cap. 1, scripserat eamque uberiorem, in quâ quæ ibi strictius de hominis formatione dicta fuerant, retractantur, atque accuratius explicantur (1); alioquin bis creata dicenda essent aut disposita cœlum, terra, virgultum agri, omnisque herba regionis, quia c. 2, 4, hæc repetit Moyses.

Ad reliqua hic objecta reponimus 1° duplici falso supposito ea laborare. Primum quidem, pleraque hæc contigisse simul ac Adam è paradiso fuerat expulsus aut paulò post, cum tamen certum sit non nisi circa annum 129, Abel occisum esse, ut indicat illud Gen. 4, 23, an. scilicet Adam 150, natum esse Seth pro interfecto Abele. Alterum verò, paucos per ea tempora existisse homines, eò quòd pauci à Moysè commemorentur, quum scopus ipsius plures recenseri non ferret (2).

Rep. 2° speciatica ad secundum : Distinguo : Et pastoralis ars præter custodiam gregis à furibus plurima alia complectitur, concedo; illam solam nego. Porro artem pastorem nec totam nec præcipuè in tutandis gregibus à latronum rapacitate consistere, notum adeò est, ut fusiùs id ostendere minimè præstet.

Ad tertium : Distinguo : Et phrasia illa in foribus peccatum adierit, in sensu translato à Moysè adhibetur ad pœnam imminentem significandam, concedo; in sensu proprio, nego. Hæc autem loquendi ratio non solum in scripturis in sensu exposito usitata est, ut, e. g., Marci 15, 29, ubi loquens Christus de extremo iudicii die inquit : *Scitote quòd in proximo sit in ostiis istius bupais*, sed etiam in scriptoribus profanis. Plutarchus enim illud exhibet adagium : *Febris est in foribus*, quò spectat etiam illud Horatii : *Culpam pœnâ premit comes*. Eò magis quòd Moyses hæc scribens potuerit ætatis suæ mores spectasse, quod infrequens non est sacro scriptori, et exempla ejusmodi non pauca suppetunt in Josepho, Livio cæterisque scriptoribus (3).

(1) Sic etiam exponit Rosenmuller dicens in c. 2, 1 Genes. : « Epilogus superiorum, priusquam ad diem septimum transeat; quasi diceret : Ita his sex diebus completum est cœlum et terra (quibus verbis, ut supra c. 1, totam hanc mundi fabricam complectitur) nomine creato, qui fuit colophon quasi Dei operum. » Sed longè ante ipsum hoc præstiterat Theophilus l. 2, ad Autolyceum capp. 19, 20, Bibl. PP. ed. Ven. t. 2.

(2) In memoriam revocanda sunt quæ superius adnotavimus de mirâ propagatione duorum aut paulò amplius seculorum spatio, quæ Israelitici populi facta est in Ægypto. Confer. etiam Petav. de Doctr. temp. t. 2, lib. 9, c. 14, de generis humani propagatione, ubi ponit diagramma propagationis hominum post diluvium, ita ut paucis annis, nempe ab 8 post diluvium ad 285, ab 8 individuis potuissent pervenire ad ingentem numerum 1,247,224,717,456.

(3) Vide Gen. 8, 2. Quamvis neque his opus sit, siquidem tum ex hebraico textu, tum ex membro sequenti hujus versiculi patet, non de peccati pœnâ, sed de ipso peccato, seu peccati cognitione citata verba accipi debere. Textus enim ita se habet : *si verò malè egeris, ante fores peccatum jacet*, seu se prodet, peccatum tuum non magis celari potest quàm id quod pro fo-

Ad quartum : Distinguo : Inanis fuisset metus Cain, si præter Adam et Eva nulli homines existissent, concedo; multiplicatis jam hominibus, quod jam animadvertimus, nego. Addo etiam à posteris sibi Cain timere potuisse (1).

Quod dicitur de arte agrariâ, supponit adversarius iisdem instrumentis à Cain eam exercitam fuisse, quibus nunc terra à nobis exercetur, quod tamen omnino est gratuitum.

Nec magis Peyrerium juvat, quod urget ex uxore Cain; etsi enim Moyses apertè non insinuat filias tunc temporis Adam natas esse, inferri nequit nullam natam fuisse (2).

Ad Henochiam ædificandam opus quidem fuisset Cain architectis, si civitas illa Europæ urbes æmulata esset, minimè verò si turguriola, quod credere non est nefas, pro illâ mundi infantia, solum complectebatur. Nemo præterea est, qui nesciat temporibus nobis longè propinquioribus oppida passim civitatis nomine donata esse. Cum præterea constet ex doctissimorum chronologorum sententiâ non ante mundi annum 400, ac fortassè etiam 500 Cain Henochiam condidisse, inde patet incolarum satis frequentem multitudinem colligere ipsum potuisse, quâ eam repleret. Vide Zachar. dissert. adv. præad. syst.

II. Obj. Apostolus Rom. 5, scribit : *Usque ad legem enim peccatum erat in mundo; peccatum autem non imputabatur, quum lex non esset; sed regnavit mors ab Adam usque ad Moysen etiam in eos qui non peccaverunt in similitudinem prævaricationis Adæ*. Jam verò nomine legis, inquit Peyrerius, hic intelligenda venit lex Adamo data, cujus transgressio peccatum Adami fecit, quam datam omnibus hominibus in Adamo censendum est eadem ratione, quâ in Adamo illam violavisse reputandi sunt. Peccatum igitur erat in mundo usque ad legem Adamiticam. Homines ergo admitti debent, qui ante Adamum peccaverint, quamvis peccatum ipsis imputatum non fuerit, cum lex non esset.

Respondeo : Nego assumptionem Peyrerii; hic nempe nomine legis designari legem Adamo datam, sed legem Mosaicam designari dicimus, ut patet ex ipsis adductis Pauli verbis : *Sed regnavit mors ab Adam usque ad Moysen*. Quod ut apprimè intelligatur, præstat Apostoli scopum exponere, ex quo germanus

ribus jacet. Membrum verò quod sequitur est juxta vulgè : « Sed sub te erit appetitus ejus (nempe peccati) et tu dominaberis illius; » id est, ei resistere debes. Quo posito, omnis evanescit difficultas. Confer Ros. in c. 4 Gen. v. 7.

(1) Opportunè animadvertit S. Ambrosius l. 2 de Cain et Abel c. 9, n. 55, quòd « potuit (Cain) et parentes parricidas timere, qui docuerat parricidium posse committi; potuerunt enim et parentes de filio discere, quod didicerant posteri de parente. »

(2) Hanc difficultatem jam præoccupaverat S. Augustinus lib. 15 de Civ. c. 16, qui præterea docet sororem suam Caino in uxorem ducere in his humani generis exordiis licuisse, ut humana soboles propagaretur. Augustino assentiunt S. Epiphanius Hæres. 59, n. 6, Sethian., S. Jo. Chrys. Hom. 20 in Genes. : Theodoretus quest. 45 in Gen. Cæterum etsi inverso ordine c. 5, 4, id apertè Moyses tradidit dicens de Adam, generisque filios et filias.

ejus sensus meliùs intelligitur in citato textu.

Scopus porrò Apostoli est efficaci ratione ostendere veritatem suæ generalis propositionis, quâ, v. 12, dixerat : *Propterea sicut per unum hominem vocatum in hunc mundum intravit, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt*; seu vult significare mortem esse pœnam peccati originalis, quod omnes homines ab Adam progeniti contrahunt; quod ut evincat, sic argumentatur Apostolus, v. seq. : Usque ad legem, nempe mosaicam, peccatum erat quidem in mundo, attamen peccatum non imputabatur ad certam pœnam temporalem ob defectum legis positivæ, sive sanctionis ejusdem; cum lex, quæ talem pœnam decerneret, nondum hominibus fuisset data; nihilominus mors, quæ est pœna peccati, regnavit etiam ab Adam usque ad Moysen vel in ipsos infantes, qui in similitudinem prævaricationis Adæ nullo actuali peccato se inquinaverunt; ergo mors, quæ in omnes homines dominata est per id temporis, non aliunde repeti potest, quam à peccato originali, quod omnes ab Adam progeniti contraxerunt. Vide Card. Toleti S. J. Commentarii et annot. in epist. S. Pauli apost. ad Rom. ad h. loc. qui omnium facillè luculentissimè mentem Apostoli in hoc satis difficili textu exposuit.

Nec obstat Deum diluvio, cœlestibus flammis aliisque gravissimis calamitatibus ante Mosaicam legem de hominum sceleribus pœnas sumpsisse, tum quia, ut observat Card. Toletus, pœnæ illæ, quibus Deus in aliquot animadvertit legis naturalis transgressores, fuerunt potius pœnæ mortis peccato originali debitæ ante tempus exacto, quàm mors ipsa; tum quod pœnæ illæ non fuerunt constantes et universales, cujusmodi mors est, quæ proinde non ab actualibus peccatis, sed à peccato ex origine contracto repeti unicè debet.

His positis suâ sponte ruit moles illa, quam Peyrerius huic fundamento inædificaverat. Vide Zacharie egregiam dissertationem, quæ Præadamitarum systema confutatur, quamque præmisit lib. 1 Petavii de Opific. sex dierum, edit. Ven. 1757.

Difficultates Coadamitarum.

I. Obj. Accuratam historię naturalis studium nos necessariò ducit ad plures hominum species agnoscendas. 1° Id enim in primis postulant note specificæ, per quas diversi hominum stipites ab invicem secernuntur; 2° incipiendo enim ab homine *bimano* et simiâ-satyro (*Orang-outang*) ac gradatim procedendo, reperiri potest quædam species consanguinitatis inter hominem et vespertilionem. Ita Bory de S. Vincent. in Revue encyclopédique, tome 29, mars 1826, Paris, art. Sciences physiques, Homme, article extrait du tome 8 du Dict. classique d'hist. naturelle, p. 319. 3° Homo intellectualis non est nisi consequentia necessaria hominis *mammalis*, ibid., p. 76. 4° Hinc celebriores zoologi plures paucioresve hominum species constituerunt; sic Linneus duas species admittit, *hominem sapientem*, et *hominem troglodyten*. (Car. à Linné, systema naturæ, t. 1 Regn. nat. classis 1. Mamm. PERRONE. I

malia, art. Primates n. 1 et 2.) Virey pariter duas species agnoscit, quas determinat ex mensurâ *anguli facialis*, Dict. d'hist. ant. Demoulinus undecim species enumerat, art. cit. Revue, etc. Bory verò à S. Vincentio quindecim recenset, ibid. Frustra igitur theologi contendunt omnes ab uno eodemque stipite prognatos esse, nec nisi unicam dari humani generis speciem.

Respondeo : Nego antecedens. Accuratam enim historię naturalis, seu potius zoologiæ studium ad unitatem humanæ speciei agnoscendam necessariò ducit. Nempe quod pluries animadvertimus, scientia quamdiù infans est, difficultates parit, quas postea adulta solvit.

Ad primum : Nego dari ejusmodi notas specificas, à quibus diversa species erui possit; ut enim observat cl. Blumenbach, genus humanum non habet nisi unicam speciem, omnesque populi cujusque demùm ætatis ac regionum omnium, qui cogniti nobis sunt, provenire possunt à stipite communi. Omnes locorum varietates, quæ positæ sunt in conformatione et colore corporis humani, non magis incomprehensibiles sunt ac illæ per quas ante nostros oculos tot aliæ species corporum *organizarum*, præcipuè verò cicurum animalium inter se differunt; verum omne hujusmodi discrimen per quosdam veluti gradus ita leviter incedit, ut nullum omnino neque cavillationibus locum relinquat, neque fundamentum præbeat iis divisionibus, quas sophistæ quidam vellent instituire (1).

Ad secundum : Distinguo : Id est, reperiri potest in corporum organis et configuratione convenientia aliqua et similitudo plus minùsve perfecta inter homines et bruta, concedo; species consanguinitatis propriè dictæ, nego. Scimus utique ex anatome comparatâ aliquam intercedere similitudinem organorum in brutis, quæ à simiâ-satyro seu potius ab homine, quem spectare possumus ut typum primitivum, usque ad vespertilionem descendendo, et rursùm à vespertione usque ad aves, et ita porrò, et vicissim ab animalibus imperfectioribus progrediendo, ad humani corporis perfectionem accedat (2).

(1) Manuel d'Hist. naturelle trad. de l'allemand. Metz 1805, t. 1. Sed præstat ipsius auctoris verba adducere. « Le genre humain, ait ipse, n'a qu'une espèce, et tous les peuples de tous les temps et de tous les pays (qui nous sont connus) peuvent provenir d'une source commune. Toutes les différences nationales dans la conformation et la couleur du corps humain, ne sont pas plus frappantes et plus inconcevables que celles qui défigurent presque sous nos yeux tant d'autres espèces de corps organisés, et principalement nos animaux domestiques; mais toutes ces différences se perdent pour ainsi dire les unes dans les autres par tant de nuances, par tant de transitions insensibles, qu'elles ne peuvent donner lieu qu'à des divisions arbitraires, et point du tout tranchantes. » (Sect 4 des Mammifères ord. 1 Bimane.)

(2) Cuvier, *Leçons d'anatomie comparée*, Paris 1805, tom. 1, première leçon, *Considérations sur l'économie animale*, præsertim art. 4, pag. 58, 59, observat ad rem nostram : « Dans toutes ces combinaisons, il s'en trouve nécessairement beaucoup qui ont des parties communes, et il y en a toujours un certain nombre qui ne diffèrent que très-peu, en sorte qu'en plaçant (Vingt-trois.)

Atamen negamus vel nullos dari veluti typos seu notas specificas, quibus diversae classes seu species ab invicem distinguantur, quod nemo prudens zoologus inficiatur; vel eandem originem arguat, unde exurgat consanguinitatis species illa, quam somniat adversarius quem impugnamus.

Ad tertium: Nego. Ratio enim sive intelligentia proprietatis est hominis solius. In brutis enim omnibus non reperitur nisi *instinctus*, qui consistit in eâ virtute, quâ pollent sese subjicendi per motum interiorem innatum ac necessarium, absque ullâ institutione seu à se ipsis per quasdam actiones uniformes ad eundem finem, ad propriam nempe conservationem et ad conservationem propriae speciei (1). Quod si in nonnullis animalibus, cicutibus praesertim, nonnulla signa conspiciuntur sagacitatis et industriae, etc., hæc toto cælo distant à facultate intelligendi, comparandi, judicandi, abstrahendi, etc., quâ instructus est homo, ut ostendunt psychologi. Etenim si intelligentia non est nisi consequentia necessaria *hominis mammalis*, ut contendit adversarius, quare in cæteris animantibus mammalibus non reperitur?

Ad quartum: Nego. Pauci zoologi, neque profectò celebriores, ut ipsi autumant, plures hominum species distinguunt et quidem perperam, ut patet ex dictis in resp. ad primum, cum nullum prorsus sit fundamentum ejusmodi distinctionum, quæ proinde arbitrarie

les unes auprès des autres, celles qui se ressemblent le plus, on peut en établir une espèce de suite qui paraîtra s'éloigner comme par degrés d'un type primitif. C'est sur ces considérations que reposent les idées que certains naturalistes se sont formées d'une échelle des êtres, qui les rassemblerait tous en une série unique commençant au plus parfait et finissant au plus simple. . . et telle que l'esprit passerait de l'un à l'autre sans presque apercevoir d'intervalle, et comme par nuances insensibles. » Et sanè cl. auctor hæc gradationem persequitur, comparationemque instituit singulorum organorum eadem methodo quinque voluminibus, 1° in homine, 2° in mammalibus, 3° in avibus, 4° in reptilibus, 5° in piscibus, simulque ostendit notas specificas et characteristicas, quibus ab invicem distinguuntur, ut patet etiam ex tabulis comparationis, quas adjecit, ut cæcus sit oportet qui eas non videat. Satis sit hic urgere *organum vocale*, quod dicimus, quodque in uno homine tantum reperitur ad voces articulandas, siquidem Carper ostendit ex dissectione simiae satyri hoc animal ineptum omnino esse ad instar hominis loquendum, et naturaliter etiam super pedes posteriores incedentium; atamen hoc solum animal perinde ac *gibbon* cum homine comparatur. Ipse Richerand, *Nuovi elementi di fisiologia*, trad. dal franc. Firenze 1815, t. 2, § 196, aperte affirmat: « L'uomo solo può articolare i suoni e gode del dono della parola. » Quod deinde ostendit ex anatome; item Magendie: *Compendio elementare di fisiologia*, trad. dal franc., Pisa 1818, t. 1, pag. 195. Rectè propterea Homerus frequenter utitur epitheto *μηρῶπων ἀρθρώπων*, id est, hominum *vocem articulatam* emittentium, interdum etiam homines vocat *μηρῶπων* seu *vocem articulantem* tanquam notam hominis specificam, ut alia omittam de mento saliente ac toto systemate osteologico, alisque non paucis. De quibus vide cl. Ranzani, qui in op. *Elementi di zoologia*, t. 2, ordine primo, p. 69, seqq., has notas summâ diligentia prosequitur.

(1) Vide Blumenbach op. c. sect. 3, § 35; vide etiam Cuvier: *Le règne animal*, Paris 1817, t. 1, introduct., p. 51, suiv.

omnino sunt, et repugnant ipsi experientie. Hinc enim constat, animalia orta ex conjunctione duarum specierum esse prorsus infœcunda, nihil tamen ejusmodi reperimus, ut observat Cuvier, in individuâ à quibuscumque hominibus procreatis (1). Quare nemo jam est ex zoologis alicujus nominis qui plures hominum species inducat (2).

Quod si Linneus duplicem speciem recensuit, humani aliquid et ipse passus est: quare à Blumenbachio vapulat (3). Atamen ipsemet Linneus hanc suam sententiam retractavit (4). Virey per speciem intelligit divisionem primariam generis humani, non autem stiptem primitivum originarium, quasi plures fuerint. Hinc juxta sacram Scripturam à filiis Noe tres primas varietates constantes repetit, *albam* à Japhet; *flavam* et *fuscam* à Sem: *nigram* seu *ottentottam* à Cham; reliquas ab earum commixtione, quas distinguit ex diversis gradibus anguli facialis (5). Quidquid de hæc suâ sententiâ aut opinione sit, patet ipsum cum reliquis convenire. Reliquos autem quod spectat non moramur, qui per hanc ipsam opinionum diversitatem ostendant nescire se, ubi pedem figant; unde à reliquis omnibus deseruntur. Illud solum animadvertere præstat juxta aliquot istorum nullam esse notam seu characterem, quo homo sapiens ab homine, ut vocant troglodyte, aut simia-satyro discernatur: paulò tamen postea juxta eosdem tot sunt notæ characteristicæ inter homines ipsos, ut enumerent undecim vel quindecim etiam ipsorum species. Quam præclare hæc inter se coherent!

II. Obj. 1°: Verum quid dicendum de hominibus caudatis, de Americæ incolis imberbibus, de gigantibus seu patagonicis, atque de pygmæis, praesertim vero de nigris, eupreïs, anacrocephalis, etc. ? 2° Nonne totidem notæ illæ sunt, quibus specierum diversitas constitui debet?

Resp. ad primum: Illud ipsum quod physiologi et zoologi prudentiores reponunt, nempe homines caudatos, cincticulos, perinde ac centauros et sirenas totidem fabulas esse, quas opere pretium non est refutare (6), quæque hodie ad scientie gravitate ar-

(1) *Règne anim., mammifères, § Variétés de l'espèce humaine*, p. 94.

(2) Ut patet ex recentioribus, si memoratos incredulos excipias, qui contemptui propterea sese objecerunt.

(3) Op. cit. sect. 4, p. 80, ubi inquit: « La description de l'homme troglodyte de Linneus est un mélange inconcevable de l'histoire d'un de ces nègres blancs maldif et souffrant, et de celle de l'orang-outang. Son *homo-lar* est un véritable singe. » Hinc ipse Frid. Gmelin, qui adornavit decimam tertiam editionem systematis naturæ Linnæi 1789, non solum posuit troglodyten inter simias, sed præterea subdit in notâ ad l. c. « Que de homine troglodyte refert immortalis auctor, partim figmentis nituntur, partim ad monstruosam morbosamve hominum progeniem, partim ad simias pertinent. . . . Ad fictitia refero pariter luciferum sive hominem caudatum. »

(4) Vide Revue encyclop. l. c.

(5) De hoc angulo faciali conf. Ranzani, opp. cit., t. 2, p. 1, p. 57, seqq.

(6) Sic Blumenbach, op. cit., sect. 4, p. 80.

centur. Americani etsi rariorem, barbam tamen ut cæteri habent, dummodò eam alant.

Gigantes naturæ excessum, pygmæi defectum et vitium intra eandem speciem produunt (1).

Circa nigras, eupreos, etc., non est quod valde insistamus, cum plures causæ naturales ortæ ex calore, climate, aere, alimentis, vitæ ratione, etc., efficere poterint aut etiam possint ejusmodi accidentales diversitates. Hippocrates de hoc phænomeno plura jam scripserat in lib. *De aere, locis et aquis* (2). Nunc exploratum apud physiologos est, diversum hominum colorem residere in *reticulo*, ut vocant, *malpighiano*; nam in Æthiopicis tam cuticula, quam cutis nigra non sunt, et alba in ipsis esse cicatrix (3); demùm observandum est varietatem colorum ita paulatim ac sensim sine sensu progredi pro majori vel minori accessu vel recessu à lineâ æquinoctiali, ut nusquam possit figi terminus, quo una species desinat, altera verè incipiat.

Ad secundum, dist.: Quibus constitui debeat diversitas varietatum constantium et hæreditarium (vulgo *razze*), aut etiam varietatum simplicium, transeat vel concedo; specierum, nego. Varietates constantes (razze) et varietates simplices vocantur illæ aberratio-

« n'y a point de peuples, inquit, qui aient une queue, les Hottentotes n'ont point de tablier, les Américains ont de la barbe comme les autres peuples quand ils veulent la laisser croître. Il n'y a ni centaures, ni sirènes; toutes ces fables ont pu ne pas effrayer la crédulité de nos ancêtres, mais elles ne méritent plus d'être réfutées. »

(1) Vide Gauchat, lettre 155; Buffon, Hist. nat. de l'homme; Hist. des voyages par l'abbé Prévot, t. 17; Dissert. sur les géants, t. 1 de la bible de Vence, ed. 5. Paris 1827; Lettres de quelques Juifs portugais, par l'abbé Guénée, tom. 2, lettre 5, § 3, 4. Cæterum de gigantibus et pygmæis sic rursùm scribit Blumenbach, l. c.: « Les prétendus géants des Patagons, par exemple, depuis les temps de Magellan jusqu'aux nôtres, ont diminué peu à peu, dans les relations des voyageurs, de douze pieds jusqu'à sept; ainsi ils sont à présent un peu plus grands que tout autre homme d'une bonne taille. Il est aussi plus vraisemblable que les *quimos* de Madagascar, que Comerson a pris nouvellement pour un peuple de nains, ne sont rien autres qu'une espèce de crétins, c'est-à-dire de malheureux imbéciles, avec de grosses têtes et de grands bras, comme on en trouve dans le pays de Salzbourg, etc. » Consentit ab Guénée, l. c., ubi gigantes dicit: *race d'hommes d'une taille au-dessus de l'ordinaire*, et de pygmæis *peuple au-dessous de la taille ordinaire*. Cæterum de *albinis* et *cretinis* ita nuncupatis Laur. Martini op. *Elementa physiologie*, Taurini 1835, § 505, lib. 6, n. 157, ser. . . ostendit eos non esse nisi degenerationem speciei humanæ, quæ in diversis rerum adjunctis ad pristinum statum revocari potest, quod inspectione suâ confirmat.

(2) Inter Hippocratis opera gr. lat. edit. Vander Linden Lugd. Batav. 1665, t. 1, p. 527, à cap. 55 in finem. Ex hoc enim libro plurimum recentiores profecerunt, qui de hoc argumento tractarunt.

(3) A. Martini op. et l. c. præsertim verò in alio diffusiori op. cui tit. *Lezioni di fisiologia*, Torino 1850, t. 11, lez. 89, § 3, p. 511, ubi præterea ostendit non solum à luce sed potissimum à climate hanc colorem varietatem esse repetendam. Sic Richerand, op. cit., § 228, ubi in notâ inquit: « Il color nero della pelle de' mori pare dovuto all'abbruciamento della gelatina che fa la base del corpo mucoso di Malpighi. »

nes, quæ à degeneratione insensibili profluunt in conformationem specificâ originariâ specierum particularium corporum *organisatorum*. Hoc porò intercedit discrimen inter varietatem constantem et varietatem simplicem, quod illa hæreditaria sit et generatione necessariò et inevitabiliter propagetur, hæc autem non ita (1). Hinc emergit distinctio apud physiologos recepta, ut genus humanum dispescatur in plures aut pauciores ejusmodi varietates constantes licet accidentales (2), quas adversarii nostri vellent totidem constituisse generis humani species contra omnia scientiæ principia, ut dictum est, quæ necessariò non nisi unam originariam ac omnibus communem stiptem exposcent.

III. Obj.: Unico et communi speciei humanæ stipte constituto, 1° ratio dari non potest de insularum longè distitarum, 2° præsertim verò utriusque Americæ incolis; cum media, quibus illæ appulerint, ipsis nulla suppeterent. 3° Hæc eâ ratione, quâ animalia cætera quæ in hominum utilitatem condita sunt, in diversis orbis partibus, prout ipsorum fert natura, creavit Deus; sic nihil vetat quominus dicamus alios et alios homines saltem pro constanti eorum varietate à Deo conditos esse. Hoc enim posito non solum explicatur quæ de indigenis autochthonibus (3) veteres tradiderunt, sed quæ de antipodibus nunc explorata sunt. Notum enim est S. Augustinum negasse antipodas, quæ res ipsi nimis absurda videbatur « alios quos homines ex hæc in illam partem, oceani immensitate trajectâ, navigare ac pervenire potuisse,

(1) Ita Blumenbach, op. cit., sect. deuxième, § 14, et Cuvier, *Le règne animal*, § Variétés de l'espèce humaine, p. 94.

(2) Cuvier, l. nuper cit., admittit tres varietates constantes: *albam*, seu *caucasiam*; *nigram*, seu *æthiopicam*; *flavam*, seu *mongolicam*. De Lacepède his duas præterea addit nempe *eupream*, seu *americanam* et *hyperboream*. Blumenbach pariter quinque admittit; Duméril, in *Zoologie analytique*, sex esse convenit; Virey pariter sex agnoscit; quin imò, cum divisisset genus humanum in duas species, postea quatuor varietates constantes admittit sub primâ specie, et duas sub alterâ. Prima species juxta ipsum constituitur ab angulo faciali graduum 85, altera comprehendit eos quorum angulus facialis est inter gr. 80 ad 85. Sed species per ipsum designat solum divisionem primariam, ut dictum est, varietas constantis divisionem secundariam. Clar. Martini l. c., p. 500. Posito discrimine inter varietatem constantem, modificationem, degenerationem ac morbum, statuit unam tantum esse generationem primitivam, non plures, sed solum varias modificationes secundarias; duas esse albinorum varietates distinctas, quarum altera spectari potest ut morbi vitio affecta; *cretinismus* non constituere speciem neque degenerationem generalem, sed affectionem morbosam peculiarem, quæ nempe attingit pauca et hæc illæ dispersa individua. Negat varietatem constantem (razza) spectari posse veit degenerationem hæreditariam, cum constet nigras ipsos excultos eisdem facultatibus physicis et moralibus præcellere, quibus cæteri donantur. Deinde rationibus intrinsicis evincit præteritas varietates constantes non esse nisi varietates secundarias. Quod fusè id prosequitur.

(3) Ita Joan. Fabbroni an. 1805. Apud Aloys. Bossi *Storia d'Italia*, Milano 1819, t. 1, c. 3, p. 97, seqq.

« ut etiam illic ex uno illo primo homine genus institueretur humanum (1) ». Quin etiam usque adeo seculo 8 ea inolevit opinio, ut Zacharias Rom. Pont. Virgilii cujusdam, qui antipodas exstare affirmabat, *sententiam perversam et iniquam doctrinam* vocaverit, ejusque auctorem damnari jusserit (2). Quum igitur jam constet antipodas existere, eos necesse est ab alio homine quam ab Adamo produsse (3). Ergo. — Resp. ad primum: Nego. Etsi enim nostrum non sit determinare medium quo in dissitas illas seu regiones seu insulas homines transmeaverint, quum multiplex esse poterit, certum tamen est illuc ex continentali terrâ nostrâ pervenisse. Sanè duo hemisphæria fermè contigua esse geographi detexerunt; Groenlandiam et Asiam separat ab America angustum fretum, imò per Kamstkakâ ambo ferè junguntur continentes (4). Europæi igitur et Asiatici facilè ad Americam gradum facere potuerunt. Atque reipsâ ita factum esse inde patet, quod compertum sit, Americam eò magis populorum frequentia abundare, quò minùs distat ab illis punctis; tum etiam ex eo quòd plures adhuc mores communes sint inter illos affines populos cum Europæis et Asiaticis sive Ethnicis, sive Judæis atque Christianis (5); tum demùm ex pluribus traditionibus et

(1) Lib. 16 de civ. Dei, c. 9.

(2) Ep. Zachariæ ad Bonif. apud Hartzheim S. J. concil. German. t. 1, p. 83.

(3) Ita La Peyrère, op. cit.

(4) Conf. Malte-Brun Geographia univ. trad. dal franc., Milano 1815, t. 5, lib. 59, et plures art. *Voyages*, in biblioth. univ. de Genève, quos longum esset hic recensere. Conf. Krachéninikow, Hist. du Kamtchatka, 2 partie, ch. 10, trad. St. Pré 1768.

Sed præstat legere opus: Preuves que les indigènes de l'Amérique sont de la même race et de la même famille que ceux de l'Asie, par M. Samuel L. Mitchell, prof. d'hist. natur. à New-York (trad. de l'anglais).

(5) Etenim cum Paganis retinebant cultum ignis, idola, vestales, novum ignem, etc. Cum Judæis circumcisionem et alia non pauca; cum Christianis baptismum, confessionem et præsentiam quamdam realem in Eucharistiâ sub duabus speciebus panis et vini, id est, horum rituum adumbrationem, ut supponitur, et simulacrum sive imitationem. Conf. Lettère Americane di Carli Rubi, tom. 1, lett. 4, 5, 6, 9. Conf. de Maistre, Soirées, tom. 9, éd. Par. 1831, sept. ent. p. 85 et p. 97, n. 15.

Sed conf. cit. Mitchell, qui ostendere nititur, § 4, antiquos indigenas Americæ septentrionalis esse evidentem stirpem Tartarorum; quam sententiam quatuor *facta* evincunt; 1° ut ipse loquitur: « Ressemblance de traits et de physionomie; 2° Affinités des idiomes; 3° Existence de coutumes semblables; 4° Identité d'espèce du chien de Sibérie en Asie, et du chien d'Amérique. » Quæ sigillatim evolvit § 2. Stirpem non ita pridem in America septentrionali externam fuisse Malajam. Quod fusè prosequitur ex opificiis, moribus, habitibus, vestitu, etc. Deinde concludit: « Je rejette donc la doctrine professée par plusieurs naturalistes de l'Europe, que l'homme de l'Amérique occidentale diffère sur plusieurs points importants de l'homme de l'Asie orientale. Si les Buffon, les Robertson, les Raynal, les Des-Pau, si tant d'autres qui ont raisonné spéculativement sur le caractère américain et ont cherché à l'avilir, eussent acquis sur l'hémisphère situé à l'ouest de notre continent une instruction qui leur était indispensable, ils auraient découvert que les habitants d'une partie considérable de l'Asie et en nombre de bien des mi-

ritibus, quos apud Americanos invenerunt qui eos primum inviserunt, cujusmodi, e. g., est memoria diluvii et unius familiæ ex eo servatæ, circumcisio apud Mexicanos, sabbati septima dies, jubilæi quinquagesimo anno recurrente celebratio aliaque non pauca, quæ invictissimè ostendunt communem istorum incolarum cum cæteris hominibus originem. Ad secundum, dist.: Si eadem rationum momenta faverent tam hominibus quam animantibus brutis, concedo; si diversa, nego. Jam verò quod attinet ad bruta, nihil ex revelatione scimus præter ipsorum creationem, contra verò de homine ab eadem novimus omnes ex iisdem progenitoribus descendere. Quod autem dicitur in hominum utilitatem condita animalia esse, non evincit homines statim et ubique adesse debere, sed solum, ut datâ occasione et opportunitate iisdem uti valeant, alioquin, cum nonnulla ex ipsis in præruptis atque inaccessis locis constituta sint et vivant, vel frustra creata videri ea animalia possent, vel iisdem in locis homines degere deberent, quæ quàm absurda sint nemo est qui non videat. Ad tertium, nego. Quo enim sensu, quæ de indigenis sive autochthonibus traduntur, accipi debeant, superius declaravimus.

Ad quartum, dist.: Hypotheticè, concedo; absolutè, nego. Quum increduli et protestantes mirum in modum abusi sunt hoc facto, ut irriderent Patres, ac præsertim Romanos pontifices occasione sumptâ ex Zachariæ epistolâ, præstat rem ejusmodi etiam atque etiam declarare, ut inde prava adversariorum fides et perversa eorumdem agendi ratio magis pateant. Ecclesia catholica circa quæstiones physicas in se et seorsim spectatas nihil definit: si verò de his ob rerum connexionem mentionem fieri contingat in ecclesiasticis decretis, sententiam tenet, quæ illâ ætate, quâ hæc eduntur, communis est. Neque propterea, si fortè illa sententia falsa sit, ignorantia hæc in re argui potest. Tunc enim eadem ignorantia communis est cæteris omnibus (1).

« lions, sont du même sang et de la même famille que cette population américaine qu'ils méprisent et déprécient. Le savant docteur Williamson a discuté ce point avec un talent véritable. »

Frid. Schlegel, De la langue et de la philosophie des Indiens, liv. 1, ch. 4, invenit in linguâ Peruanâ voces derivatas à linguâ Samscriticâ. Mexicanos indigenas originem duxisse ex Asiâ doctis investigationibus ostendit Humboldt.

Conf. Biblioth. Univ. de Genève, tom. 5, Littérature, 1817, art. Histoire, p. 340, ubi dicitur: « Qu'il y ait eu et très-anciennement entre l'Asie et l'Amérique une communication qui ait porté les peuples d'un continent à l'autre, c'est ce qu'il n'est plus permis de révoquer en doute. Dès le milieu du siècle dernier Steller et Krachéninikow avaient reconnu la réalité de cette communication, etc. »

(1) Ridiculos profectò se produunt increduli, dum patribus errores in rebus physicis aut astronomicis ac geographicis exprobant; perinde ac si antiquiores philosophi immunes ab iisdem essent; satis tamen est vel leviter veterum philosophorum libros pervolvere, ut ipsis patribus imperitiores philosophi detegantur. Cicero ipse in libris de nat. Deorum, in Academicis quæst., etc., plurâ habet quæ si hæc nostrâ ætate proferrentur, risu exciperentur; atamèn nemo ipsos objurgat; soli Patres perstringi debent. Satis est ut et

Porrò etsi circa quæstiones physicas, prout in se sunt, indifferens Ecclesia sit, non ita tamen se habet, quando cum fidei dogmatibus adnexæ illæ quæstiones sunt, vel attingunt religionis substantiam sive *absolutè* sive *hypotheticè*.

Jam verò persuasum erat omnibus tum S. Augustini, tum Zachariæ ætate, oceanum non potuisse transmeari, ex quo fiebat, ut qui existentiam antipodum adstruerent, eo ipso docerent existere homines *super terram* (1), qui non essent ab Adamo, quam tamen sententiam catholica doctrina respuit. Unde negatio antipodum non nisi *conditionata est*, nimirum si vastus Oceanus non possit transmeari, et, quod hinc profluit, si antipodes ab Adamo non procedunt, non existunt. Hanc hypotheticam antipodum negationem ipsa objecta Augustini verba apertè demonstrant, et confirmat Zachariæ clausula: *et subtili indagatione requisitus, si erroneus fuerit inventus* (2); ut enim sciretur an Virgilius (quem nonnulli perperam cum S. Virgilio Salisburgensi episcopo commiscunt) (3) affirmaret, necne, existentiam antipodum, adeò *subtili* indagatione opus non fuerat, benè verò ad dijudicandos errores conne-ctos. Cæterum ex ipsis Zachariæ verbis patet eum hæc in causâ nihil definivisse, cum rem ulteriori examine reservârit.

Quibus præmissis, dicimus, mutatis rerum adjuuctis

cognoscerent quæ ipsorum ætate deferebantur. Nunc increduli si id temporis vixissent plura cognovissent. Cæterum si quis vellet perspicere aliquod specimen imperitiæ alicujus historici profani antiquioris in geographiâ, adeat Q. Curtium l. 5, de rebus Alex. M. c. 1, § 15.

(1) Dixi *super terram*; hoc enim solum fides docet, omnes homines, qui super terram sunt, ab uno stipite propagatos esse. Quod verò spectat ad *planetularum* systema, nihil religio statuit. « Dans cette matière, apostrophe scribit Frayssinous, Conf. cit., les opinions sont libres: nous ne disons pas que les astres sont peuplés d'hommes comme nous, nous n'en savons rien: mais enfin vous paraît-il étrange que la terre, qui n'est qu'un point dans l'immensité, soit seule habitée. et que le reste de l'univers ne soit qu'une vaste solitude? Aimez-vous dans le soleil, dans la lune, dans les planètes et les mondes étoilés des créatures intelligentes, capables de connaître et de glorifier le créateur? La religion ne vous défend pas d'adopter cette opinion. *La pluralité des mondes* de Fontenelle peut bien n'être qu'un ingénieux roman, mais vous êtes libres d'y voir une réalité. » Conf. etiam Nicolai. *Lez. 10* sul Genes.

(2) Ita se habet integer textus epist. Bonifacii in iis quæ ad præsentem quæstionem spectant: « De perversâ autem et iniquâ doctrinâ, quam contra Deum et animam suam locutus est (Virgilius), si clarificatum fuerit, ita eum confiteri, quod *alius mundus et alii homines* sub terrâ sint, hunc accito concilio ab Ecclesiâ pelle sacerdotii honore privatum. Attamen et nos scribentes predicto duci evocatorias de prænomato Virgilio mittimus litteras, ut nobis præsentatus et *subtili indagatione* requisitus, si erroneus fuerit inventus, canonicis sanctionibus condemnentur. » Ep. cit. n. 6 Epistola S. Bonifacii ad Zachariam deperditâ est.

(3) Mirum est in hunc errorem lapsos pariter esse redactores ephemeridum Trevoltiensium ad an. 1757, mens. August. n. 85, ubi tamen plura præclare adnotata invenies. Vide etiam Pagi in Criticâ ad an. 748, n. 6, 7.

ac præferente faciem geographica scientia, nullum amplius locum habere posse difficultatem propositam, cum ex dictis certò constet homines ex nostro in aliud hemisphærium facilè se conferre potuisse, quin necesse sit confugere ad aliam hominum speciem quæ ibidem condita fuerit (1).

CAPUT II.

DE PROTOPARENTUM GRATIA ET FELICITATE.

Argumenti nexus et ordo exposcere viderentur, ut de hominis animâ ejusque naturâ ac dotibus dissere-remus; cum tamen hanc provinciam sibi vindicaverint psychologi ac dicendorum amplitudo non patiatur nos ista prosequi, quæ certè leviter ob rei gravitatem pertractanda non sunt, idè his metaphysices disciplinæ demissis, nos ad ea quæ dogmatici theologi sunt exponenda ac vindicanda rectò veluti cursu prope-ramus.

Prima igitur quæstio, quæ disputari à nobis debet, respicit statum in quo præcipuè relatè ad Deum ac ultimum finem suum homo constitutus fuit. Huic enim fundamento ea innitantur, quæ de ejusmodi hominis

(1) Ex iis, quæ hætenus proposuimus circa primitivam humanæ speciei originem, satis superque liquet, quo in censu habendæ sint temerariæ sententiæ nonnullorum, qui sibi docti videntur, dum ad inanem quamdam gloriolam sibi captandam non verentur Scripture sacræ contradicere. Ex gr. Fr. Chr. Schlosser *Universal histor. Uebersicht der Gesch.*, etc., seu histor. univers. complexus historici mundi antiqui ejusque cultura, p. 1, sect. 1, § 5, p. 26, ed. Francof. ad Maen. 1826, scribitis: « Nulli respectus ad religiosas ideas aut ad humanæ dignitatis agnitionem retinere non possunt, quominus traditionem et historici indicia sequamur, si hæc cum naturæ studii effectibus concordia nobis tres ostendant diversas planè stirpes omninò differentes conformatione et indole plenè discrepantes in illis regionibus, quæ primis revolutionibus et cataclysmis subtractæ fuerunt. Excelsi scilicet montes et planities, quæ in majori elevatione sese tendunt, illas regiones nobis indicant, ubi primos homines querere oportet. Montes dicti Hammeleh et regiones meridionales patriam Kaucaiciæ stirpis. Utra hos et montes à veteribus Imans dictos desertum Kobi et Tibet primitivam Mongolicæ stirpis sedem. Interior Africa circa montes lunares terciæ stirpis locum exhibent. America verò seriùs ex originali suo statu prodiit. » Tum com. Carli, qui autumat *aborigenes* homines esse in Italiâ supersites ex magno cataclysmo; necnon Joan. Fabbroni, qui censet eadem ratione, quâ plura quereuntur nihiã sic à supremo auctore naturæ diffusum esse per diversas mundi plagas familiarum numerum; Car. Bossi, qui non solum Carli et Fabbroni opiniones audat, sed et Telliamed seu De Maillet, quem *ingeniosum* vocat, systema, juxta quod homines ex piscibus essent (Della storia d'Italia antica e moderna, Mil. 1819, vol. 1, l. 1, c. 5, § 24); ubi demùm concludit: « Con questo nuovo sistema fondato egualmente sulle osservazioni naturali, e sui racconti degli storici, non fa più d'uopo ricorrere alle incerte memorie dei patriarchi Noachidi, » etc. (ib. § 52). Ita quidem hi liberiores homines; verum per hæc eadem ipsimet sibi et de læcus et mortem quodammodo pepererunt. Quantò enim magis naturæ studia progrediuntur, tantò ipsi et imprudentiores et contemptibiores sese produunt. Atque idem sibi ceteri religionis impugnatores pollicentur: etenim *qui contemnunt vros, erunt ignobiles*, dicit Dominus.